

grund han sökte att intränga. Filosofin har denna ställning till vetandet, att den ger säkrare gång för inträngandet i öfriga vetenskaper, men åter, för att blifva en själfständig öfvertygelse, en förnuftig verldsåsig, förutsätter de specialkunskaper, den skall sammanbinda och beherrska.

Under dessa sträfvanden träffades Tengström af en febersjukdom, en följd af det fuktiga och kulna Pariser klimatet, öfver hvilket han ofta klagade, men mot hvilket han, såsom den till södern konflyttade nordbon vanligen, icke nog sökte att skydda sig. Redan konvalescent återföll han i ett recidiv, som snart visade sig vara en elakartad nerffeber. Han afled stilla den 13 November 1847. Hans närmaste vän, som några veckor förut begifvit sig till London, hann ännu återkomma, för att vaka vid hans sjuksäng och, jemte tvenne andra landsmän samt några Svenskar och Norrmän, beledsaga honom till hans sista hvilorum, kyrkogården Mont Parnasse. Sorgligt erinrar detta namn om den aflidnes så tidigt afbrutna bana.

Tengström var af medelmåttig längd, spenslig och klen byggd. Hans ansigtsbildning liknade starkt morfadrens, aflidne Erkebiskop Tengströms, och var icke vacker. Men dess uttryck var så barnsligt gladt, och hans vackra, själfulla öga blickade så öppet, så fast så varmt, att man snart lärde älska äfven hans yttre. Och i hans inre lefde en ande, som tidigt sög sin näring ur, hvad menskligheten eger ädelt och upplyftande, och med glädje kände sin pligt att gälda det mottagna lånet. Den Fosterländska bildningen hade redan erfarit bevis af den tjugufyraåriges tacksama kärlek. De berättigade till många förhoppningar. Tengström skulle kanske icke verkat med snillets öfverlägsenhet; men att han skulle i ädel uppoffrande verksamhet fyllt en längre tillmätt lefnadsbana, att han härtill egde mer än vanlig intellektuel förmåga och en högst ovanlig, ädel och kraftfull vilja – denna öfvertygelse dela säkert alla de, som kände honom. Att fäderneslandet i honom förlorat mycket, är icke blott vänskapens försäkran; ehuru Försynens vilja varit, att denna försäkran ensam skulle återstå.

J. V. S.

9 TILL LÄSAREN.

Litteraturblad n:o 1, januari 1848

Ett blad af blott undervisande innehåll är ännu i vårt fädernesland på förhand bestämdt till snar undergång. Erfarenheten äfven i folkrikare och mera bildade länder har visat, att i närvarande tid de stora samhällsintressena äro så öfvervägande, att de af ingen periodisk skrift, som egnas åt den större allmänheten, kunna förbises. För sin del har också Litteraturbladets Redaktion varit öfvertygad om denna sanning, och det är hellre öfver vår förhoppning, att se bladet ännu detta år bära omkostnaden för tryck och papper, än under densamma.

Att åter förena dessa båda syftemål, att afse på en gång en redogörelse för den vetenskapliga bildningens ståndpunkt och på inhemska allmänna förhållanden tillämpa resultaten af samtidens sociala bildning – detta har icke varit för vårt blad möjligt, då dess plan måste bestämmas af nedanförda förhållanden, icke blott af Red:s önsknningar.

Under det vi således börja denna årgång med öfvertygelsen, att den är den sista, är det ett åliggande, från hvilket vi hvarken vilja eller böra

frikalla oss, att antyda, hvarföre vi ingått i ett företag, för hvars snara undergång allt talade. Ty det medför alltid en förlust för framtiden, att misslyckade försök gjort så väl skriftställare som allmänheten misstroga mot nya företag i samma eller liknande syftning.

Men underlåtenhet att våga företaget kan åter hafva ett menligare inflytande. Det ger nemligen ett likaså nedslående exempel för framtiden, att af motgångar, som för den periodiska pressen äro allmänna, låta ett sträfvande nedslås. Och för att icke tala i gåtor: då tidningen Saima upphörde, ansåg undertecknad det för pligt, att icke afstå från försöket att medverka för landets periodiska litteraturs höjande till någon betydelse för den nationela bildningen. Genom Kallavesis utgifvande 1846 var början gjord att bilda en öfvergång från de allmänna sociala frågornas afhandlande till den litterära bildningens. Och det var, för att fortsätta denna ringa början, undertecknad anlidade D:r Lönnrots biträde, hvilken äfven lika benäget framstod såsom detta blads utgifvare, som han skänkt detsamma sitt fortfarande deltagande genom talrika bidrag till dess innehåll. Läsaren inser, att denna offentliga förklaring äfven af nyssnämnda förhållande är påkallad, då bladets mindre framgång, i hvad denna berott af dess egen halt, bör tillräknas endast undertecknad.

Härmed är äfven det hufvudsakliga anfördt. Vi hoppas dock, att med denna årgångs slut den läsare, som billigt afser förhållandena, skall i bladets båda årgångar, jemte Kallavesi 1846, finna en icke helt och hållet förkastlig sammanställning af de frågor, som utgöra drifkraften i samtidens litterära bemödanden, samt en för deras uppfattande behöflig hänvisning till det sammanhang, de ega med näst förflutna stadier af den allmänt mensklige bildningen. Så mycket möjligt är, skola vi fortfarande använda den sålunda vunna insigt för en osminkad uppfattning af den Finskt nationela bildningens ståndpunkt. Resultaterna af denna pröfning måste, såsom de varit, blifva nedslående för nationalfåfången; ja sjelfva tillvaron af denna fåfånga, der man knappt ännu kan tala om en nationalandans tillvaro, ger redan skäl nog att vänta en sådan utgång af pröfningen. Men det är blott ur skärselden af en sådan sjelfpröfning någon kraftigare och varaktigare impuls för den nationela bildningen kan framgå.

J. V. S.

40 10 UTLÄNDSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 1, januari 1848

ALLGEMEINE LITTERATURGESCHICHTE VON THEODOR MUNDT. 1-3 TH. BERLIN 1846. (4 TH.)

HISTORIA ÖFVER SAMTIDENS LITTERATUR, FÖRELÄSN. AF THEODOR MUNDT. ÖFVERSÄTTNING AF C. I. LENSTRÖM. 2 DD. STHLM. 1844. (3. RDLR B:CO).

Utan all beläsenhet kan en allmän historisk framställning af mensklige bildningens fortgång icke rätt uppfattas. Men för den, som känner några litteraturens alster från dess särskilda perioder, som likaså eger någon kunskap om de särskilda nationernas och staternas öden, för honom kan det icke gifvas någon mera tilldragande och lärorik forskning, än den, som sysselsätter sig med att sammanbinda å ena sidan den politiska historiens, å den andra vetandets och sedernas alla utmärkande företeelser till en enda oafbruten kedja af orsaker och